

BORGARTING LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 30.03.2022

Saksnr.: 21-177744ASK-BORG/04

Dommere:

Lagmann
Lagdommer
Lagdommer

Torkjel Nesheim
Dag Arne Ruud
Ola Dahl

Ankende part	Robin Kristiansen Lund	Advokat Ole Edvard Tokvam Advokatfullmektig Elisabeth Skatvedt
--------------	------------------------	--

Ankemotpart	Lillestrøm Kirkelige Fellesråd
-------------	-----------------------------------

Ankemotpart	Tannlege Walle AS
-------------	-------------------

Ankemotpart	Telemark Bonde og Småbrukarlag
-------------	-----------------------------------

Ankemotpart	Klinikk Stikk
-------------	---------------

Ankemotpart	Lancelot AS
-------------	-------------

Ankemotpart	Tv-Tormod AS
-------------	--------------

Ankemotpart	Sentrum Fysioterapi Bodø AS	Advokat Børre Hagen
-------------	--------------------------------	---------------------

Saken gjelder anke over tingrettens beslutning om å henvide sak til forlikrådet.

Sakens bakgrunn

Robin Lund anla stevning 28. oktober 2021 mot åtte saksøkte, med krav om vederlag og erstatning etter åndsverkloven for urettmessig bruk av fotografier, jf. åndsverkloven § 23, jf. § 81. Lund anførte at de saksøkte hver for seg hadde publisert ett eller flere bilder tilhørende ham på sosiale medier/ internett, uten samtykke, lisens eller kreditering av Lund. Tvistesummen er samlet under 200 000 kroner.

Saken ble anlagt for Oslo tingrett som særlig verneting etter åndsverkloven § 85. Oslo tingrett besluttet 29. oktober 2021 å henvide saken til forlikrådet. Det ble i beslutningen vist til at utgangspunktet er at også saker etter åndsverkloven § 85 skal behandles i forlikrådet etter tvisteloven § 6-2 første ledd bokstav f, og at det ikke finnes hjemmel i lov for å unnta slike saker fra obligatorisk forlikrådsbehandling.

Robin Lund har anket beslutningen til Borgarting lagmannsrett. Sentrum Fysioterapi Bodø AS, Klinikkk Stikk, Lillestrøm kirkelige fellelsråd, TV-Tormod AS, Telemark Bonde- og Småbrukarlag og Lancelot AS har tatt til motmæle.

Ankende part, Robin Lund, har i hovedtrekk gjort gjeldende:

Etter åndsverkloven § 85 er Oslo tingrett tvungent verneting. Dette må forstås slik at saker etter åndsverkloven er unntatt forlikrådsbehandling, og dermed er det bestemt i lov at slike saker unntas behandling, jf. tvisteloven § 6-2 første ledd bokstav f. En slik tolkning støttes av lovgivers intensjon bak regelen om tvungent verneting i saker etter åndsverkloven, som var å oppnå ensartet praksis og kompetansebygging på immaterialrettsområdet. Også reelle hensyn tilsier dette. Det er ingen grunn til å stille åndsverk eller opphavsrett annerledes enn andre typer immaterialrettigheter. De samme hensyn som for industrielle rettigheter gjør seg langt på vei gjeldende og saker etter åndsverkloven egner seg dårlig for forlikrådsbehandling. Saker etter åndsverkloven kan være svært tekniske, som for patent- og varemerkesaker mv., og krever særkunnskap og spisskompetanse innen immaterialrettsområdet. Videre har lagmannsretten i to tilsvarende saker lagt til grunn at saker etter åndsverkloven er unntatt fra forlikrådsbehandling, jf. tvisteloven § 6-2 første ledd bokstav f. I tillegg kommer at vilkårene for subjektiv kumulasjon oppfylt.

Robin Lund har lagt ned slik påstand:

1. Tingrettens beslutning om overføring av sak nr. 21-151897TVI-TOSL/04 til forlikrådet oppheves, og saken overføres til Oslo tingrett i samsvar med tvisteloven § 4-7.
2. Robin Lund tilkjennes sakskostnader for lagmannsretten.

Ankemotpart 7, Sentrum Fysioterapi Bodø AS, har i hovedtrekk gjort gjeldende:

Tingrettens vurdering tiltres. Det er ingen henvisning til åndsverkloven i tvisteloven § 6-2 første ledd. Det er gode grunner for det. Saker etter åndsverkloven er ikke like teknisk og juridisk vanskelig som andre saker på immaterialrettsområdet. Bestemmelsen om tvungen forliksmekling må sees i sammenheng med at dette ikke vil gjelde for tvister av større økonomisk verdi og hvor begge parter er representert med advokat. Videre har forliksrådet selv kompetanse til å innstille saken dersom den ikke er egnet til forliksrådsbehandling. Det er ingen reelle hensyn som tilsier at tvisteloven § 6-2 første ledd skal tolkes utvidende til å omfatte saker etter åndsverkloven. Bestemmelsen som fastslår at Oslo tingrett er vernet for saker etter åndsverkloven er irrelevant for spørsmålet om forliksrådets kompetanse. Åndsverkloven har ingen bestemmelser om at tvistelovens bestemmelser om forliksrådsbehandling ikke kommer til anvendelse, noe som hadde vært naturlig hvis dette var meningen. Kravet som er fremmet er av beskjedne verdi, og er godt egnet til forliksrådsbehandling.

Spørsmålet om kumulasjon er heller ikke relevant ved vurderingen av forliksrådets kompetanse, og uansett bestrides at det er grunnlag for forening av sakene etter tvisteloven § 15-2.

Det er ikke grunnlag for ileggelse av sakskostnader. Uansett bør spørsmålet vurderes ved behandlingen av det materielle kravet, og omkostningene må fordeles mellom ankemotpartene.

Sentrum Fysioterapi Bodø AS har lagt ned slik påstand:

1. Oslo tingretts beslutning stadfestes.
2. Sentrum Fysioterapi Bodø AS tilkjennes saksomkostninger.

Ankemotpart 1, Lancelot AS, **Ankemotpart 2**, Lillestrøm kirkelige fellesråd og **Ankemotpart 3**, Telemark Bonde- og Småbrukarlag, **Ankemotpart 4**, TV-Tormod AS, har hver for seg inngitt tilsvarende svar hvor de har sluttet seg til merknadene i anketilsvaret fra Sentrum Fysioterapi Bodø AS. **Ankemotpart 6**, Tannlege Walle AS, har ikke inngitt tilsvarende svar innen fristen.

Ankemotpart 5, Klinikk Stikk, har videre gjort gjeldende:

Forliksrådet er godt egnet til å løse konflikten mellom partene, som ikke gjelder inngrep i opphavsrett men kravets størrelse. Klinikk Stikk har godtatt å betale markedspris for bildebruken, og kan betale mer ved dokumentasjon av prisene. Det er heller ikke riktig å slå sammen sakene mot de saksøkte.

Klinikk Stikk har lagt ned slik påstand:

1. Vi ser ingen grunn til at vår sak skal bli satt sammen med saker vedrørende opphavsrett og behandlet i tingretten når vår klage bare gjelder størrelsen på beløpet som er fakturert. Advokatens forsøk på å fakturere 5 timers arbeid viser at hun ikke har satt seg inn i vår sak. Det gjør at vi også stiller tvil på om hun har noen grunn for sammenslåing av noen av de andre sakene.

2. Dette er ikke en opphavsrettsak for Tingretten, da vi har avklart tidlig at vi godtar å betale for brudd på åndsverksloven, men bare ønsker å få dokumentasjon på at prisen er riktig i henhold til Pristiltaksloven §2. Ettersom Robin Lund nekter å gi et fakturagrunnlag og i tillegg skriftlig i epost lyver om produktet han fakturerer for, blir dette en småkravsak for forlikrådet.
3. Robin Lund tildeles ikke noen sakskostnader da han selv enkelt kan løse denne sak ved å sende over dokumentasjonen Klinikk Stikk har krevd å få. Hvis ikke Robin Lund kan tilby dokumentasjonen vi ønsker bør han være fornøyd med Klinikk Stikk sin meget generøse innbetaling og trekke saken.

Lagmannsrettens vurdering

Lagmannsretten har kommet til at anken tas til følge.

Anken avgjøres etter skriftlig behandling i samsvar med hovedregelen i tvisteloven § 29-15 første ledd. Lagmannsretten mener at kravet til en forsvarlig og rettferdig rettergang blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom skriftlig behandling, jf. andre ledd. Muntlig forhandling er heller ikke krevd.

Etter tvisteloven § 29-3 tredje ledd kan en beslutning bare ankes på det grunnlag at retten har bygget på en «uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelse», eller på at avgjørelsen er «åpenbart uforsvarlig eller urimelig». Det første alternativet tar sikte på å være en sikkerhetsventil i tilfeller hvor tingretten har misforstått det rettslige spillerommet den aktuelle bestemmelsen gir. Det andre alternativet er begrenset til en ren vilkårlighetskontroll. Lagmannsretten legger til grunn at retten kan prøve om henvisningen til forlikrådet ligger innenfor hva tvisteloven § 6-2 gir hjemmel for, jf. Rt-2010-976 avsnitt 14.

Tingretten har besluttet å henvise sakene til forlikrådet. Begrunnelsen er i korte trekk at det ikke foreligger hjemmel i lov for å gjøre unntak fra kravet om obligatorisk forlikrådsbehandling, jf. tvisteloven § 6-2 bokstav f. Det er vist til at slik hjemmel ikke finnes i åndsverkloven.

Lagmannsretten bemerker at det 30. september 2021 ble avsagt to identiske kjennelser i 21-051018ASK-BORG/04 og 21-052903ASK-BORG/04 om samme spørsmål. Saksøker var også i disse sakene Robin Lund. Oslo tingrett hadde besluttet å henvise saker om erstatning og vederlag for urettmessig publisering av fotografi i strid med åndsverkloven til forlikrådet. I kjennelsene kom lagmannsretten til at dette var feil lovanvendelse, siden det ikke gjelder et krav om forlikrådsbehandling i saker etter åndsverkloven. Tingrettens beslutninger ble derfor opphevet. Kjennelsene er rettskraftige.

Til tross for lagmannsrettens tidligere avgjørelser av samme spørsmål, har Oslo tingrett kommet til at sakene skal henvises til forlikrådet. Det er blant annet vist til at de nevnte kjennelsene «ikke gir uttrykk for korrekt rettsoppfatning», jf. beslutningen side 2. I tingrettens beslutning heter det blant annet:

Det er ikke noen direkte sammenheng mellom regler om tvungent vernetting og regler om manglende forlikradsbehandling. Det er heller ikke de samme hensynene som begrunner reglene. Behov for spesialkompetanse i domstolen begrunner tvungent vernetting, jf Prop.104L (2016-2017) side 296. Unntak fra forlikradsbehandling begrunnes med manglende utsikter til mulig løsning, og prosessøkonomi, jf Ot.prp. nr 51 side 95. Når det gjelder saker om industrielt rettsvern finnes regler om tvungent vernetting i spesial-lovgivningen (henholdsvis f eks patentloven § 63 og varemerkeloven § 62), og regelen om unntak fra forlikradsbehandling finnes i tvisteloven § 6-2 (1) b. For fullstendighetens skyld nevnes at forføyningssaker etter tvangsfullbyrdelsesloven om industrielt rettsvern behandles i de stedlig kompetente domstolene. I Oslo behandles slike saker i den delen av Oslo tingrett som tidligere utgjorde Oslo byfogdembete. Når det gjelder saker om opphavsrett finnes regelen om tvungent vernetting i åndsverkloven § 85, mens det ikke er gitt noen særlig regel om unntak fra behandling i forlikrådet.

Etter tingrettens syn kan et unntak fra forlikradsbehandling heller ikke hjemles i den generelle innledningen til bestemmelsen, hvor det heter at "*forlikrådet kan behandle saker som anlegges ... etter regelen for allmennprosess eller småkravsprosess*". Det er på det rene at saker etter åndsverkloven anlegges som allmennprosess eller småkravsprosess. Regler om tvungent vernetting innebærer ikke at man følger særlige prosessregler, og hovedvilkåret i bestemmelsens innledende del i første ledd er derfor oppfylt. Tvistemålsloven hadde et uttrykkelig unntak for forlikradsbehandling av saker om industrielt rettsvern. Regelen i tvisteloven § 6-2 bokstav b ble innført for å fjerne tvil om slikt unntak ville fulgt av andre regler i tvisteloven, jf Ot.prp nr 74 (2005-2006) s 59. Slik tvil må med innføringen av bokstav b anses som ryddet av veien.

Retten er kjent med at Borgarting lagmannsrett i to likelydende kjennelser (21-051018 og 21-052903) datert 30. september 2021, med samme saksøker som i denne saken og med selvprosederende saksøkte, har konkludert med at saker etter åndsverkloven ikke skal behandles i forlikrådet, men fremmes direkte for Oslo tingrett. Tingretten kan ikke se at disse kjennelsene gir uttrykk for korrekt rettsoppfatning om dette temaet.

Tingretten mener at reelle hensyn taler for at saker etter åndsverkloven som hovedregel skal behandles i forlikrådet. Det er ofte tvister om mindre beløp, hvor man må anta at utsiktene til en løsning ved mekling i forlikrådet generelt er god, og hvor også prosessøkonomiske hensyn tilsier behandling i forlikrådet. For saker om industrielt rettsvern blir dette annerledes, hvor hensynet til behandlingen av registrerte rettigheters gyldighet tilsier at sakene ikke skal behandles i forlikrådet. Dette er også bakgrunnen for særreguleringen for slike rettigheter i § 6-2 (1) bokstav b.

Denne lagmannsrett kan ikke se at det i tingrettens beslutning fremgår noe avgjørende som tilsier at lagmannsrettens kjennelser bygger på feil rettsanvendelse og at resultatet kan bli et annet i den foreliggende saken.

I kjennelsene er det vist til at Oslo tingrett er tvungent vernetting i saker etter åndsverkloven, også småkravssaker, jf. åndsverkloven § 85. Kanaliseringen av disse sakene til en bestemt tingrett, tilsier at saker etter åndsverkloven også unntas forlikradsbehandling, siden regelen om tvungent vernetting blant annet er begrunnet i hensynet til å samordne reglene på immaterialrettsområdet, og å styrke kompetansen og kvaliteten på behandlingen av slike saker.

Som påpekt i lagmannsrettens kjennelser 30. september 2021, er tingretten ordinær førsteinstans dersom forlikrådet ikke har kompetanse til å behandle saken og ikke annet er bestemt, jf. tvisteloven § 4-1 andre ledd.

Forlikrådet behandler saker som er angitt i tvisteloven § 6-2. Forlikrådsbehandling er påbudt i saker om formuesverdier som kan behandles etter allmennprosess eller småkravprosess i tingretten, og som ikke omfattes av noen av unntakene i § 6-2 første ledd annet punktum bokstav a–f eller andre ledd andre punktum bokstav a–d. Behandling i forlikrådet er forbudt i saker som ikke kan behandles i tingrettene i alminnelighet etter allmennprosess eller småkravprosess, eller som omfattes av noen av de seks unntakene i første ledd bokstav a–f. Dersom forlikrådsbehandling verken påbudt eller forbudt, har saksøkeren valgfrihet.

Forlikrådets saklige kompetanse er positivt angitt i § 6-2 første ledd første punktum, hvor det er fastsatt at forlikrådet kan behandle de saker som ellers kan reises «ved stevning til tingretten etter reglene om allmennprosess eller småkravprosess», jf. tvisteloven kapittel 9 og 10. Negativt innebærer avgrensingen at forlikrådet ikke kan behandle saker som ikke hører under tingrettene i første instans og saker som ikke kan behandles etter tvistelovens regler om småkravprosess eller allmennprosess (som behandles etter spesialprosess). Flere av unntakene for saker etter spesialprosess følger også av unntakene første ledd andre punktum bokstav b. At det for visse sakstyper gjelder enkelte bestemte unntak fra de vanlige regler, for eksempel unntak fra vilkår om forlikrådsbehandling, innebærer ikke at saken er undergitt spesialprosess, jf. blant annet HR-2018-679-U og Schei m.fl., *Tvisteloven: Kommentartutgave*, § 10-1 note 8, *Juridika*, revidert 1. september 2021. For en del andre sakstyper gjelder for øvrig i ulikt omfang unntak fra tvistelovens alminnelige prosessregler, hvor det kan reises spørsmål om unntakene er såpass omfattende at sakene behandles etter «allmennprosess». En del slike sakstyper er unntatt fra behandling i forlikrådet etter § 6-2 første ledd andre punktum bokstav a–e eller regler i annen lovgivning som det er gitt en generell henvisning til i bokstav f. Det fremgår av bokstav f at oppregningen av unntak i bokstav a–e ikke er uttømmende.

Foreliggende sak gjelder et sivilt søksmål om overtredelse av rettigheter etter åndsverkloven. Det er ikke omtvistet at unntaket i § 6-2 første ledd andre punktum bokstav c for immaterialrettigheter som patenter, varemerker, design med videre (såkalte industrielle rettigheter) ikke kommer direkte til anvendelse idet saker etter åndsverkloven ikke er nevnt i bestemmelsen. Ankende part har imidlertid anført at unntaksbestemmelsen i bokstav f - «andre saker hvor det er bestemt i lov at mekling i forlikrådet ikke finner sted» - kommer til anvendelse som følge av den tvungne vernetingsbestemmelsen i åndsverkloven § 85. Åndsverkloven § 85 bestemmer at søksmål om inngrep i rettigheter eller andre overtredelser av åndsverkloven må reises ved Oslo tingrett.

Etter den nå opphevede tvistemålsloven var saker om industrielle rettigheter uttrykkelig unntatt fra forlikrådsbehandling, jf. tvistemålsloven § 273 nr. 5. Da tvisteloven ble vedtatt i 2005 var ikke dette særskilte unntaket videreført i § 6-2 første ledd andre punktum. Den

gangen gjaldt heller ingen særlige vernetingsregler for søksmål om inngrep i industrielle rettigheter bortsett fra for søksmål om gyldigheten av rettighetsregistreringer, som hadde Oslo tingrett som tvungent verneting, jf. Prop.81 L (2012-2013) side 81. Unntaket i bokstav c for saker om disse immaterielle rettighetene ble tilføyd ved ikrafttreddelsen av tvisteloven ved lov nr. 3/2007 for å unngå tvil om hvorvidt det var dekket av andre unntak, jf. Ot.prp. nr. 74 (2005-2006) side 59 hvor det heter:

Tilføyelsen er gjort for å klargjøre at tvisteloven fullt ut viderefører bestemmelsen i tvistemålsloven § 273 nr. 5 om at mekling i forliksrådet ikke foretas i saker om patent, kretsmønstre til integrerte kretser, planteforedlerretter, varemerker og design. Det kan reises tvil om § 6-2 i sin nåværende utforming skal forstås slik. Formuleringen i innledningen til første ledd avgrensner riktig nok mot saker som ikke behandles av de vanlige tingretter, men det er ikke alle sakstyper nevnt i tvistemålsloven § 273 nr. 5 som i egne regler er kanalisert til bestemte domstoler. Formuleringen i § 273 nr. 5 foreslås på denne bakgrunn tatt inn i ny bokstav c. [...]

Behovet for klargjøring synes altså begrunnet med at ikke alle saker om industrielle rettigheter var kanalisert til bestemte domstoler, men ble behandlet i «de vanlige tingretter». Bakgrunnen for forarbeidenes syn på forliksrådets saklige kompetanse, herunder avgrensingen mot sakstyper som i egne regler er «kanalisert til bestemte domstoler» - ikke til tingrettene i sin alminnelighet, må søkes i Tvistemålutvalgets innstilling. I NOU 2001: 32 A side 288, under punkt 10.10.3.2.5 Saker om immaterialrettigheter, heter det:

Unntaket for saker om patenter og andre immaterialrettigheter i tvistemålsloven § 273 nr. 5 videreføres. Disse sakene er gjennomgående for vanskelige til å egne seg for forliksrådsbehandling. Det er saker hvor behovet for spesialisering har medført at sakene er kanalisert til Oslo byrett i første instans.

Videre heter det i NOU 2001:32 B side 732 til de særskilte merknadene til lovutkastet § 8-2 (som tilsvarende tvistelovens § 6-2):

Utenfor forliksrådsordningen faller også saker som vil bli behandlet etter de spesielle prosessformene for gruppesøksmål og saker om administrative tvangsvedtak i lovutkastets syvende del, og sakstyper som behandles etter spesielle rettergangsregler i særlovgivningen som ekteskapsaker og farskapsaker. Også saker som ikke behandles av de vanlige tingretter, men som er kanalisert til bestemte domstoler, faller utenfor forliksrådsordningen. Dette unntaket er aktuelt for patentsaker og saker om enkelte andre immaterialrettigheter som behandles av Oslo byrett, og saker om oppsigelse og avskjed i arbeidsforhold, som behandles av bestemt utpekte tingretter i hvert fylke. Flere av de unntakene som er hjemlet i den alminnelige kompetanseregelen i første punktum, følger også av annet punktum.

Som nevnt følger det av den generelle lovhenviing til i § 6-2 første ledd bokstav f at oppregningen av unntak i bokstav a–e ikke er uttømmende. Åndsverkloven § 85 fastsetter at

sivilt «søksmål om inngrep i en annens rett eller andre overtredelser av denne loven må reises ved Oslo tingrett», og at det «samme gjelder søksmål om prøving av avgjørelse om godkjenning etter §§ 18, 21, 46, 60 og 63». Bestemmelsen ble vedtatt ved ny åndsverklov i 2018, jf. Prop.104 L (2016-2017). Verken i denne eller andre bestemmelser i åndsverkloven er det fastsatt at forlikrårsbehandling ikke finner sted. Heller ikke i forarbeidene til åndsverkloven er spørsmålet om forlikrårsbehandling kommentert. Selv om forholdet til forlikrådet noe overraskende verken er særskilt regulert eller kommentert i forarbeidene, kan ikke lagmannsretten se at dette er avgjørende ved tolkningen av forlikrådet's saklige kompetanse etter tvisteloven § 6-2 første ledd.

Etter lagmannsrettens syn tilsier tvisteloven § 6-2 første ledd, sammenholdt med forarbeidene til bestemmelsen og forarbeidene til åndsverkloven § 85, at saker etter åndsverkloven faller utenfor forlikrårsordningen. Det vises i denne sammenheng til at Tvistemålutvalget fremholdt følgende om utformingen av hovedregel om forlikrådet's saklige kompetanse (NOU 2001: 32A punkt 10.10.3.3):

Reglene for de saker om immaterialrettigheter mv. som i dag er unntatt fra forlikrårsbehandling i medhold av tvistemålsloven § 273 nr. 5, jf. II.10.10.3.2.5 ovenfor, medfører ikke at disse sakene behandles etter en egen prosessform. Den omstendighet at de behandles av Oslo byrett i første instans medfører imidlertid at de vil være unntatt fra forlikrårsbehandling, idet sakene ikke hører under de alminnelige tingretter. Selv uten en slik begrensning, ville det være nærliggende å tolke bestemmelsen om søksmål ved Oslo byrett i patentloven § 63 dithen at det i slike saker ikke skal finne sted noen forutgående behandling i forlikrådet.

På samme måte er det etter lagmannsrettens syn nærliggende å tolke den tvungne vernetingsbestemmelsen i åndsverkloven § 85 slik at det ikke skal finne sted noen forutgående forlikrårsbehandling i saker etter åndsverkloven. At spørsmålet ikke er særskilt kommentert i forarbeidene til åndsverkloven skyldes antakelig at problemstillingen er oversett. Bestemmelsen, som var ny ved åndsverkloven 2018, innebar en markert endring av rettstilstanden som ble begrunnet i hensynet til at Oslo tingrett derved ville opparbeide seg særlig kompetanse på dette rettsområdet, slik ordningen allerede var for øvrige immaterialrettslover, jf. Prop. 104 L (2016–2017) s. 295–296. Slik sett medførte lovendringen en komplettering av ordningen med spesialisering i domstolene innenfor immaterialretten. Formålet var å gi sakene etter åndsverkloven både raskere behandling og høyere kvalitet, jf. Prop.104 L (2016-2017) side 294-296. Endringen i vernetingsbestemmelsen må sees i sammenheng med de endringene i reglene om tvunget vernetings som ble gjort i øvrige immaterialrettslover i 2013, jf. Prop.81 L (2012-2013) om endringer i lovgivningen om industrielt rettsvern m.m. I kapittel 11.5 (side 86) om vernetingsregler i inngrepsaker er det vist til at hensynet til ensartet praksis og mulighet for kompetansebygging kan ivaretas ved å gjøre Oslo tingrett til tvunget vernetings istedenfor å etablere en spesialdomstol, og at Kulturdepartementet i denne sammenheng også «... vil vurdere vernetingsreglene for saker om inngrep i rettigheter etter åndsverkloven i forbindelse med den forestående revisjonen av åndsverkloven».

I forlengelsen av dette nevner lagmannsretten at formålet med å kanalisere saker etter åndsverkloven til Oslo tingrett etter den tvungne vernetingsbestemmelsen i § 85, slik denne er nærmere begrunnet i Prop.104 L (2016-2017), tilsier at det ikke skal finne sted noen forutgående forliksrådsbehandling. I proposisjonen side 296 heter det, under henvisning til endringene i vernetingsreglene for lovgivningen om industrielt rettsvern nevnt ovenfor, følgende:

Etter departementets syn er hensynet til ensartet praksis og kompetanseoppbygging også relevant når det gjelder saker etter åndsverkloven. Dette gjelder spesielt siden antallet saker er nokså begrenset. Det vises også til at det i åndsverkloven allerede er spesialregler med Oslo tingrett som tvungent verneting.

Departementet foreslår at sivile søksmål etter åndsverkloven skal ha tvungent verneting ved Oslo tingrett, i likhet med saker om inngrep i industrielle rettigheter. At også åndsverkloven får regler om tvungent verneting ved Oslo tingrett, antas å være kompetansebyggende for hele immaterialrettsområdet. I høringen får også forslaget i hovedtrekk støtte blant de høringsinstansene som uttaler seg spesielt om denne bestemmelsen. Etter departementets syn er det imidlertid viktig for at bestemmelsen skal få ønsket effekt at alle sivile søksmål etter åndsverkloven omfattes av bestemmelsen. Departementet ønsker derfor ikke at saksøker kan velge et alternativt verneting eller at det gjøres unntak for visse typer saker, slik *Kunstnernettverket* og *Musikernes fellesorganisasjon* foreslår i høringen. Når det gjelder saker som går etter reglene om småkravprosess, bemerker departementet at tvisteloven kapittel 10 har egne bestemmelser om hvordan slike saker kan gjennomføres på en praktisk og økonomisk måte som er tilpasset betydningen av tvisten, bl.a gjennom fjernmøter, fjernavhør og at bevisførselen kan begrenses. Departementet legger derfor til grunn at også disse sakene kan behandles av Oslo tingrett uten at det blir prosessøkonomisk vanskelig for partene. Departementet legger videre til grunn at det for saker som går etter reglene om småkravprosess også vil være hensiktsmessig at domstolen har god opphavsrettskompetanse.

Formålet var altså å sikre enhetlig praksis og kompetansebygging ved å kanalisere sakene under én bestemt tingrett. Merknadene knyttet til betydningen av at også saker som går etter reglene om småkravprosess, det vil si saker med tvistesum under 250 000 kroner, behandles av én tingrett med god kompetanse på immaterialrettsområdet, tilsier at disse sakene faller utenfor forliksrådsordningen.

Tingretten har i sin beslutning vist til at regler om tvungent verneting og manglende forliksrådsbehandling er begrunnet i ulike hensyn og at det ikke er noen direkte sammenheng mellom reglene. Det er vist til at behovet for spesialkompetanse i domstolen begrunner reglene om tvungent verneting, mens unntak fra forliksrådsbehandling begrunnes med manglende utsikter til mulig løsning, og prosessøkonomi.

Lagmannsretten er ikke ubetinget enig i dette. I Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) side 89 er det uttalt at «[s]aker om immaterialrettigheter vil gjennomgående være for vanskelige og bør derfor ikke gå for forliksrådet». Kompleksiteten kan tilsi at det er behov for spesialkompetanse når saker om immaterialrettigheter skal avgjøres. I tillegg er det klart at

hensynet til å oppnå ensartet praksis og kompetanseoppbygging på immaterialrettsområdet best ivaretas ved å unngå forlikradsbehandling. Forlikrådet behandler svært mange saker, og de aller fleste blir avgjort ved fraværdom. Det vises i denne sammenheng til Prop.62 L (2017-2018) side 33. Lagmannsretten mener derfor at hensynet bak reglene om tvungent vernetting i saker etter åndsverkloven tilsier at slike saker bør unntas forlikradsbehandling. Lagmannsretten er heller ikke enig med ankemotpartene i at saker etter åndsverkloven generelt er mindre kompliserte enn andre saker på immaterialrettsområdet. Formålet med reglene om tvungent vernetting i åndsverkloven § 85, og øvrige immaterialrettslover, illustrerer dette og viser at det er en sammenheng mellom reglene om tvunget vernetting og forlikradsbehandling.

I tingrettens beslutning er det også lagt til grunn at det er forhold ved disse konkrete sakene som tilsier at de bør behandles i forlikrådet. Det samme er anført av Sentrum Fysioterapi Bodø AS og Klinikk Stikk.

Lagmannsretten bemerker at forlikrådet, som nevnt, behandler svært mange saker i året. Reglene i tvisteloven § 6-2 om hvilke saker forlikrådet skal behandle må være enkle å praktisere for å sikre rask og effektiv behandling av sakene. Det kan derfor ikke være rom for konkrete og individuelle vurderinger av om saker bør unntas behandling i forlikrådet. At de konkrete saksforholdene i foreliggende sak etter omstendighetene kan være egnet for forlikradsbehandling, kan ikke tillegges vekt ved tolkningen av forlikrådets saklige kompetanse.

Når det gjelder generelle prosessøkonomiske ulemper knyttet til at saker om mindre verdier må føres direkte for Oslo tingrett, viser lagmannsretten til at ulempene kan avhjelpest av de særskilte reglene om småkravprosess i tvisteloven, jf. departementets vurdering av dette i tilknytning til regelen om tvungent vernetting i Prop.104 L (2016-2017) side 296.

Oppsummeringsvis legger lagmannsretten til grunn at forarbeidene til tvisteloven § 6-2, sammenholdt med åndsverkloven § 85 og formålet med å innføre Oslo tingrett som tvunget vernetting, taler for at saker etter åndsverkloven faller utenfor forlikrådenes saklige kompetanse. Det vil gi dårlig sammenheng i regelverket og forholdet til øvrige immaterialrettslover dersom saker etter åndsverkloven må gjennom en tvungen forutgående forlikradsbehandling. Lagmannsretten tilføyer at tolkningsspørsmålet ikke er opplagt og at spørsmålet om forlikradsbehandling bør klargjøres i tvisteloven eller åndsverksloven.

Lagmannsretten konkluderer etter dette med at tingrettens beslutning om å henvise sakene til forlikrådet bygger på feil lovforståelse og må derfor oppheves. Sakene må fremmes for Oslo tingrett, jf. tvisteloven § 29-23 fjerde ledd. Ved den videre saksforberedelsen må tingretten ta stilling til spørsmålet om kumulasjon.

Lund har vunnet saken og har krav på full erstatning for sine sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 første og andre ledd. Det er ikke grunnlag for å gjøre unntak etter § 20-2 tredje ledd.

Lund har krevd dekket 12 500 kroner for salærutgifter til prosessfullmektig, som utgjør 5 timers arbeid med timepris på 2 500 kroner. I tillegg kommer ankegebyret på 7 194 kroner. Lagmannsretten tar kravet til følge idet kostnadene anses rimelige og nødvendige, jf. tvisteloven § 20-5.

Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING

1. Oslo tingretts beslutning 29. oktober 2021 om å henvise sak 21-158997TVI-OTIR/04 til forliksrådet oppheves. Saken fremmes for Oslo tingrett.
2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Lancelot AS, Sentrum Fysioterapi Bodø AS, Klinikkk Stikk, Lillestrøm kirkelige fellesråd, TV-Tormod AS, Telemark Bonde- og Småbrukarlag og Tannlege Walle AS en for alle og alle for en 19 694 – nittentusensekshundreogtittifire – kroner til Robin Lund innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Torkjel Nesheim

Jeg bekrefter at rettens øvrige medlemmer har godkjent avgjørelsens innhold ved e-post 28. og 29. mars 2022, jf. signaturforskriften § 4 andre og tredje ledd.

Torkjel Nesheim

Dokument i samsvar med undertegnet original:
Kristine Sandlie Johansen, signert elektronisk

Lagmannsrettens kjennelse kan bare ankes videre til Høyesterett dersom du mener det er begått en feil ved lagmannsrettens saksbehandling eller den generelle forståelsen av en skreven rettsregel, jf. tvisteloven § 30-6. Fristen for anke er en måned fra forkynningsdatoen. Anke erklæres for lagmannsretten enten skriftlig ved prosesskrift eller muntlig ved personlig fremmøte. For anken til Høyesterett vil det påløpe et behandlingsgebyr som for tiden er 7338 kroner.